

Jelentés

a Magyar Hidrológiai Társaság Hidrogeológiai Szakosztálya és a Magyar Földtani Társulat Barlangkutató Szakosztálya által 1952. X. hó 18—19-én közösen rendezett karsztkongresszusról.

A Magyar Hidrológiai Társaság Hidrogeológiai Szakosztálya és a Magyar Földtani Társulat Barlangkutató Szakosztálya 1952 október 18—19-én nagysikerű karsztkongresszust rendezett a jósvafői Tengerszem-szállóban.

A jelenlevők létszáma kb. 130 fő volt (Budapest 45, Miskolc 55, Pásztó 15, Jósvafő és környéke 15, Debrecen 2).

I. Az ankét első napján (október 18. szombat) történt a kongresszus ünnepélyes megnyitása. Először az elnöklő Láng Sándor köszöntötte a megjelenteket és röviden ismertette az Északborsodi-karszt nagyfontosságú tudományos és gyakorlati problémáit, majd a Népművelési Minisztérium (Szántó Imre) az IBUSZ (Forrai) és az Állami Földtani Intézet kiküldöttei (Koch Nándor) mondták el üdvözlő beszédeiket. Szántó Imre bejelentette, hogy a Közlekedési Minisztérium vissza állította az Aggteleki-cseppkőbarlangba való vasúti utazási kedvezményeket. Végül Jósvafő és Égerszög községek képviselői üdvözlöttek a kongresszust.

II. Ezután zajlott le a kongresszus tudományos ülészaka:

1. Jakucs László előadása: az Aggteleki-cseppkőbarlangról és az újonnan felfedezett Béke-barlangról. Előadó részletesen ismertette az Aggteleki-karsztvidéken folytatott tudományos kutatásait, melyek egyrészt nagy vonásokban megoldották az Aggteleki-cseppkőbarlang eredetének problémáit, másrészt a Béke-barlang felfedezésére vezettek. Ismertette a Béke-barlang feltárási körülményeit, nehézségeit és nagy eredményeit. Részletes leírást adott a Béke-barlangról. Végül vázolta a további tudományos kutatások irányait a Béke-barlangban (Végző szifonon áthatolás, felmérés és térképezés) és környékén (Égerszögi víznyelő, Teresztényei forrásbarlang feltárása stb.).

2. Vértés László előadása: az Aggteleki-cseppkőbarlang ősrégészeti vonatkozásai. Igen érdekes előadásból kiderült, hogy a Baradla-barlang valóságos kincs-tára az ősrégészeti leleteknek. A barlang régészeti problémáival már Kossuth Lajos is foglalkozott.

3. Leél-Össy Sándor előadása: Karszt- és barlangkutatás a Szalonnai-karszton. Előadó az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Földrajzi Intézete Karsztkutató-csoportja nevében köszönetet mond dr. Papp Ferencnek, akitől a kongresszus megrendezésének gondolata származik. Előadásában részletesen ismerteti a Szalonnai-karszton jelenleg is folyamatban levő geomorfológiai és hidrológiai jellegű karsztkutatásait, továbbá azok eddigi eredményeit. Külön foglalkozik kutatásai főcéljának a Szárhegyi-zsombolyinak a feltárással és vázolja elgondolásait a zsomboly eredetéről (bonyolult vegyes eredetű barlangrendszer, melyek kialakításában a tektonikának, a karsztosodásnak és a hévizes erőhatásnak egyaránt nagy szerepe volt). Vázolja további terveit.

4. Az előadásokhoz a jelenlevők nagy számban szölköztek hozzá. (Dancza János, Jakucs László, Láng Sándor, Vértés László és a miskolci küldöttek.)

5. Az előadók vizsgálatok után az elnöklő Láng Sándor kritikailag összegezte az elhangzottakat. Majd benyújtotta a kongresszus határozati javaslatát a további északborsodi karsztkutatásokra vonatkozólag, melyeket a jelenlevők — némi kiegészítésekkel — egyhangúlag elfogadtak.

Határozati javaslatok

1. Az ankét köszönetet mond a Magyar Népköztársaság Kormányának az Aggteleki-barlanggal kapcsolatos nagyarányú beruházásokért, melyeket 1953-ra előirányozott.

2. Az ankét elhatározta a Baradla-munkabizottság felállítását, a Földtani Társulat Barlangkutató Szakosztálya keretében. Elnök: Dancza János, a Baradla cseppkőes barlang igazgatója.

E munkabizottság hatáskörébe a következő tudományos kérdések megoldásának irányítása fog tartozni.

a) Aggtelek-Jósvafő környéke karszterületének általános kutatási terve, ezt az első öt éves terv hátralevő

része és a második öt éves tervidőre dolgozza ki a bizottság. A kutatások komplex módon fognak történni.

b) Elkészíti a Tereszténye-rendszer, a Kecskékút-rendszer, a Szelce-rendszer és a Kecő-rendszer feltárási tervét.

c) Részletesen kidolgozza a Béke-barlang különleges ásványai képződésére vonatkozó vizsgálatok tervét (borsókképződés, ferdén növekedő calátok).

d) Kidolgozza a részletes régészeti kutatási tervet (Denevér-ág teljes szelvény feltárása, szomszédos barlangok üledékvizsgálata, mésztufadombok feltárása, stb.).

e) Kidolgozza az aggteleki alsó barlang feltáráására vezető lépéseket.

f) Kidolgozza a Baradla- és Béke-barlang közötti terület barlangi járatainak felkutatására vonatkozó tervet.

3. Az ankét feladatul tűzi ki Aggtelek, valamint Rudabánya, Ormospuszta vidéke vízellátásának tanulmányozását.

4. Az ankét javasolja a Béke-barlang bejáratánál kisebbfajta örház és öltöző létesítését egy szerényebb turistaház formájában.

5. Az ankét javasolja, hogy a karsztos területeket tisztával, mint igénytelen és szárazságtűrő cserjével ültessék be.

6. Az ankét javasolja második úttörő kisvasút megépítését előbb Szin—Jósvafő, majd Jósvafő—Kecső-völgy—Aggtelek, Aggtelek—Béke-barlang és esetleg Békebarlang—Rudabánya között. Vasút hiányában legalább a Szin—Jósvafő—Aggtelek trolibuszjárat beállítására lenne szükség.

7. Az ankét javasolja, hogy az érdekelt tudományos társaságok és az Akadémia folyóiratai szorgalmazzák minél több Aggtelekről szóló cikk és értekezés közlését.

8. Az ankét támogatja a Magyar Hidrológiai Társaság miskolci csoportjának a lillafüredi Szent István-barlang kezelésbe vételére és általában a Bükk-hegységi barlangok tanulmányozására irányuló tervét.

9. Az ankét örömmel fogadja az IBUSZ és a Művelt Nép könyvkiadó eddigi kezdeményezéseit, az Aggteleki-barlang környékére vonatkozó népszerűsítő kiadványok közrebozsátását. Rámutat arra, hogy mivel az eddig megjelentek részben már ki is fogytak (Jakucs-könyve), szükséges volna azokból új kiadásra.

Ezenkívül az ankét javasolja újabb hasonló kiadványok kibocsátását.

10. Az ankét javasolja Aggtelek környékét bemutató népszerűsítő előadások tartását az ország minden táján, diaposztív sorozatok készítését a két barlang képződményeiről és népszerűsítő filmek készítését.

III. A jól sikerült ülésszakot este vetítés zárta be, melynek során Jakucs László bemutatta a Magyar Fotóiroda (Hollenzer Béla) által a Béke-barlangról készített gyönyörű felvételeket.

(1952. X. 19. vasárnap)

IV. A kongresszus második napjának műsorán a Béke-barlang megtekintése szerepelt. Jakucs László vezetésével több csoportban több mint 100-an szállottak le a barlangba és visszatérve valamennyien nagy elragadtatással nyilatkoztak a barlang csodás szépségéről és tudományos értékeiről. A lelkes hangulatot fokozta, hogy épp akkor érkezett vissza a barlangból 2 társával Magyar Gábor geológus hallgató, akinek az éjszaka folyamán elsőnek sikerült áthatolnia a barlang végét lezáró és eddig áthatolhatatlannak tartott szifonon és ezzel a Béke-barlangot többszáz méteres új szakasszal növelte meg.

Leél-Össy Sándor

*

Közlönyünk a jósvafői karsztkongresszuson elhangzott előadások közül Vértés László és Leél-Össy Sándor előadását cikk formájában ebben a számban közli, míg Jakucs László előadását, mivel annak előkészítése, tekintettel a fényképekre, hosszabb időt igényel, csak valamelyik következő számában tudja közölni. (Szerk.)